

RIIKLIKU JÄRELEVALVE TEOSTAJA ETTEKIRJUTUS nr 5-6/23/188-11

Ettekirjutuse saaja nimetus ja asukoht:	Sihtasutus Tallinna Hambakliinik Toompuiestee 4b 10142 Tallinn Registrikood 90008465 E-post: hambapol@hambapol.ee
Ettekirjutuse koostamise koht ja kuupäev:	13.09.2023 Tallinn
Järelevalveasutuse nimetus ja aadress:	Terviseamet Paldiski mnt 81 10614 Tallinn Registrikood 70008799 e-post: info@terviseamet.ee
Ettekirjutuse koostanud isiku ametinimetus, ees- ja perekonnanimi:	Annetta-Marii Seer Põhja regionaalosakonna vaneminspektor

1 Asjaolud

1.1 Terviseamet (edaspidi amet) viis tervishoiuteenuste korraldamise seaduse (edaspidi TTKS) § 60 lg 1 ja korrakaitseaduse (edaspidi KorS) § 27 alusel läbi riikliku järelevalvemenetluse kontrollides SA Tallinna Hambakliiniku (edaspidi ettevõtte) tegevuse vastavust TTKS ning selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuete täitmise üle.

Ametile saadeti 08.06.2022 XXX pöördumine, millest lähtuvalt oli ametil alust arvata, et ettevõttes osutavad ortodontia teenuseid hambaarstid, mitte ortodondid. Pöördumises mainiti konkreetset patsienti, kellele oli hambakliinikus osutatud ortodontia raviteenuseid ajaperioodil veebruar-juuni 2022.a. Ametile edastati patsiendi raviarved nimetatud perioodi kohta.

1.2 Amet küsis 08.11.2022 saadetud kirjaga ettevõttelt selgitusi, paludes täpsustada, kelle poolt ja missuguseid ortodontia teenuseid oli ettevõtte poolt nimetatud ajaperioodil patsiendile osutatud ning juhtis ettevõtte tähelepanu vajadusele järgida tervishoiuteenust reguleerivaid õigusakte.

1.3 Ettevõtte vastas ametile 05.12.2022 saadetud kirjaga, milles loetles patsiendile osutatud teenustena konsultatsiooni, radioloogiliste ülesvõtete tegemise, fotostaatuse tegemise, breketite paigaldamise ning kaarte vahetuse. Patsiendi raviarstina osutas teenuseid hambaarst XXX (kutsekoodiga XXX).

1.4 Amet tutvus patsiendi raviarvetega perioodi 02.2022-06.2022 kohta. Arvetel on patsiendile osutatud ortodontia raviteenused kajastatud koos teenuse osutajaga alljärgnevalt:

Arve nr	Arve väljastamise kuupäev	Osutatud ortodontia raviteenuste loetelu	Tervishoiuteenuse osutaja
202205820	03.02.2022	Ortodontilise raviplaani koostamine	XXX
202208632	18.02.2022	Keraamiliste iseligeeruvate breketite komplekshind	XXX
202209879	28.02.2022	Keraamiliste iseligeeruvate breketite komplekshind	XXX
202215285	28.03.2022	Breketsüsteemi aktiveerimine ühel hambakaarel	XXX
202221717	28.04.2022	Breketsüsteemi aktiveerimine ühel hambakaarel; Metall-ligatuurid ühe breketikaare jaoks	XXX
202230970	14.06.2022	Breketsüsteemi aktiveerimine	XXX

1.5 SA Tallinna Hambakliinikul on tegevusluba L03712 ortodontiateenuste osutamiseks. Tervishoiukorralduse infosüsteemi andmetel osutavad ettevõttes ortodontiateenuseid ortodondid Anne Kasemäe ja Tiina Laanemets.

1.6 XXX on registreeritud tervishoiukorralduse infosüsteemis hambaarstina, kuid ei ole erihambaarst ortodontia erialal.

1.7 Amet teavitas ettevõtet 27.03.2023 saadetud kirjaga ettevõtte suhtes algatud järelevalvemenetlusest tulenevalt ohukahtlusest, et ettevõttes ei järgita TTKS § 3 lg 2 sätestatud nõuet.

1.8 Ettevõtte vastas ametile 04.04.2023 ja 15.06.2023 saadetud kirjadega.

2 Menetlusosalise isiku arvamus

Järelevalvemenetluse raames andis ettevõtte kokkuvõtvalt järgmised selgitused.

Ettevõtte on oma 05.12.2022, 04.04.2023 ja 15.06.2023 saadetud vastustes kinnitanud, et on seisukohal, mille kohaselt hambakliinikus patsiendile hambaarsti poolt ortodontiliste raviteenuste osutamisel ei ole ettevõtte rikkunud tervishoiuteenuste korraldamise seaduses sätestatud nõudeid.

Ettevõtte selgitas, et kuna ortodontia kursus kuulub hambaarstiteaduse õppekavasse, siis on hambaarstidel pädevus ja õigus iseseisvalt osutada patsientidele lihtsamaid ortodontia teenuseid, näiteks diagnostika, esmaabi ortodontilist abi kandvale patsiendile ja patsiendi nõustamine ortodontiliste teenuste osas. Täiendavalt osalevad hambaarstid ortodontia-alastel täiendkoolitustel (05.12.2022 saadetud kirjas on ettevõtte viidanud TÜ kliinilise meditsiini instituudi täienduskeskuse

kursusele „Ortodontia hambaarstidele“ ja Eesti Ortodontide Seltsi kursusele „Ortodondilt hambaarstile“).

Lisaks tugineb ettevõtte TTKS § 4³ lõigetele 1, 2 ja 3 ning leiab, et hambaarst, kes ei ole omandanud eriala ja ei õpi residentuuris, võib osaleda eriarstiabi osutamisel, kui ta on registreeritud tervishoiukorralduse infosüsteemis, ning tema rakendamise ulatuse tervishoiuteenuse osutamisel määrab tervishoiuteenuse osutaja sõltuvalt tervishoiuteenuse sisust ning arsti pädevusest ja kogemusest. Ettevõtte esindaja sõnade kohaselt osutas antud juhtumi puhul hambaarst ortodontilisi raviteenuseid tervishoiuteenuse osutamisel osalemise raames, lähtudes TTKS § 4³ lg-st 2: „*Käesoleval juhul on XXX osutanud teenuseid tervishoiuteenuse osutaja, st Hambakliiniku, vastutusel – Hambakliinikul on tegevusluba ortodontiateenuste osutamiseks ja kliinikus töötavad ortodondid, kellega on võimalik konsulteerida ja kelle juhendamisel teenuseid osutada.*“

3 Põhjendus

Tervishoiuteenuste korraldamise seaduse § 3 lg 2 kohaselt võib tervishoiutöötaja osutada tervishoiuteenuseid selle omandatud kutse või eriala piirides, mille alusel ta on registreeritud tervishoiukorralduse infosüsteemis. Sotsiaalministri 28.11.2001 määruse nr 110 „Eriarstiabi erialade ja erialade lisapädevuste loetelu“ § 2 lg 2 kohaselt loetakse ortodontiat erihambaarsti erialaks.

Amet tuvastas järelevalvemenetluse käigus, et ettevõttes osutati patsiendile hambaarsti poolt tervishoiuteenusena ortodontilist ravi, mille osutamine kuulub erihambaarsti pädevusse. Kui hambaarst ei ole erihambaarst ortodontia erialal, on ortodontilise ravi läbiviimine hambaarsti poolt vastuolus tervishoiuteenuste osutamist reguleerivates õigusaktides sätestatud nõuetega.

Tervishoiuteenuse eesmärgiks on leevendada inimese vaevusi, hoida ära tema tervise seisundi halvenemist või haiguse ägenemist ning taastada tervist (TTKS § 2 lg 1). Tervishoiuteenuse osutamine ilma asjakohase väljaõppeta on ohuks patsientide tervisele ja heaolule.

Patsiendid ei pruugi osata hinnata võimalikke terviseriske, mis võivad tekkida, kui ortodontilist ravi osutab vastava pädevusega isik või eristada, milliseid teenuseid on pädev osutama hambaarst ning milliseid ortodont. Hammaste ortodontilise liigutamise avaldatakse mõju mitte ainult üksikutele hammastele, vaid tervele näo-lõualuukompleksile. Ortodontilise ravi vales teostamisest tingitud terviseprobleemide lahendamine võib patsiendile olla ebameeldiv ning osutada ajaliselt ja rahaliselt ebamõistlikult koormavaks.

Amet ei arvesta ettevõtte argumente, mille kohaselt on hambaarsti poolt ortodontilise ravi osutamiseks piisav Tartu Ülikooli hambaarstiteaduse õppekava läbimine ning ortodontia-alastel täiendkoolitustel osalemine. Hambaarsti õppekava läbimine ja täiendkoolitustel osalemine annab hambaarstile küll teadmised, kuidas tunda ära patsiendil ortodontilist ravi vajav probleem, millal suunata patsient ortodonti vastuvõtule jmt, kuid ei anna hambaarstile pädevust osutada ortodontilist ravi.

Ortodontilise ravi teostamiseks vajalikud teadmised ja oskused on hambaarstil võimalik omandada 3-aastase nominaalkestusega ortodontia residentuuris pärast hambaarsti kutse saamist.

Raviarvetelt nähtuvalt ei tegelenud hambaarst XXX ortodontilise probleemi tuvastamise ega ortodontilise ravi vajalikkuse selgitamisega, vaid osutas tegelikult patsiendile ortodontilist ravi (ortodontilise raviplaani koostamine, breketsüsteemi aktiveerimine).

Samuti ei arvesta amet ettevõtte arvamust, mille kohaselt võivad ortodontia teenuse osutamiseks tegevusluba omavas ettevõttes osutada ortodontilist ravi hambaarstid, kes ei ole ortodondid.

TTKS § 4³ lõike 2 teise lause kohaselt võib arst, kes ei ole omandanud eriala ja ei õpi residentuuris, osaleda eriarstiabi osutamisel ning tema rakendamise ulatuse tervishoiuteenuse osutamisel määrab tervishoiuteenuse osutaja sõltuvalt tervishoiuteenuse sisust ning arsti pädevusest ja kogemusest. TTKS § 4³ lõike 2 teine lause reguleerib arsti kutse omandanud tervishoiutöötajate osalemist tervishoiuteenuse osutamisel, kuid ei kohaldu hambaarsti kutse omandanud tervishoiutöötajatele.

Arst ja hambaarst on erinevad kutsed (TTKS § 3 lg 1).

Amet on mitmel korral (08.11.2022 saadetud kiri nr 5-6/22/188-3, 27.03.2023 saadetud kiri nr 5-6/23/188-6 ja 30.05.2023 saadetud kiri nr 5-6/23/188-8) juhtinud ettevõtte esindaja tähelepanu TTKS § 4³ lg 1-3 mitteesjakohasele rakendamisele ning andnud korduvalt selgitusi TTKS § 3 lg 2 sätestatud nõude täitmise osas.

Ka nimetatud selgituste andmise järgselt on ettevõtte seisukohal, et ortodontia teenuste osutamine hambaarstide poolt on lubatud.

Arvestades eeltoodut leiab amet, et antud juhul on riikliku järelevalvemenetluse eesmärk kõige paremini saavutatav ettekirjutuse koostamisega.

5 Resolutsioon

Tagada, et alates ettekirjutuse kättesaamisele järgnevast päevast osutavad ettevõttes ortodontilisi raviteenuseid ainult tervishoiukorralduse infosüsteemis registreeritud ortodondid.

6 Viide haldussunnivahendite kohaldamise võimalusele ettekirjutuses sisalduva kohustuse täitmata jätmise korral

6.1 Vastavalt KorS § 28 lg 1 on korrakaitseorganil õigus ettekirjutuse saajat hoiatada haldussunnivahendite kohaldamise eest. KorS § 28 lg 2 sätestab, et kui avaliku korra eest vastutav isik ei täida tähtaegselt ettekirjutust, võib selle täita asendustäitmise ja sunniraha seaduses (edaspidi ATSS) sätestatud vahenditega ja korras. Sunniraha igakordse kohaldamise ülemmäär sätestatakse riikliku järelevalve eriseaduses.

6.2 TTKS § 62 kohaselt on rakendatava sunniraha ülemmäär 640 eurot.

6.3 Vastavalt ATSS § 7 lg 1 teeb haldusorgan enne sunnivahendi rakendamist adressaadile kirjaliku hoiatuse. Vastavalt ATSS § 7 lg 2 võib hoiatus kaasneda ettekirjutusega või olla tehtud eraldi teatena.

6.4 Käesolevaga teeb amet riikliku järelevalve teostajana ettekirjutuse adressaadile alljärgneva hoiatuse: käesoleva ettekirjutuse resolutsioonis nimetatud kohustuse mittekohase täitmise või täitmata jätmise korral kohaldatakse ettekirjutuse adressaadile eest sunniraha 300 (kolmsada) eurot.

7 Viide kaebeõigusele

7.1 Kui ettekirjutuse saaja leiab, et ettekirjutusega on rikutud tema õigusi või piiratud tema vabadusi, võib ettekirjutuse saaja vastavalt HMS § 71 lg 1, § 73 lg 2 ja § 75 esitada kirjaliku vaide ameti peadirektorile 30 päeva jooksul, arvates päevast, millal isik vaidlustavast ettekirjutusest teada sai või oleks pidanud teada saama. Vaide esitamine ei vabasta vaide esitajat ettekirjutuse täitmise kohustusest.

7.2 Kui ettekirjutuse saaja soovib ettekirjutust vaidlustada halduskohtus, võib ta vastavalt halduskohtumenetluse seadustiku § 40 lg 2 ning § 46 lg 1 esitada kirjaliku tühistamiskaebuse ükskõik millisele Eesti halduskohtule vahetult või ükskõik millise Eesti maakohtu kaudu 30 päeva jooksul ettekirjutuse teatavakstegemisest arvates.

(allkirjastatud digitaalselt)

Annetta-Marii Seer
Põhja regionaalosakonna vaneminspektor